

บทที่ 4

ผลการศึกษา

แนวทางการพัฒนาโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจในจังหวัดชลบุรี ผู้ศึกษาได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมป่าไม้ ประจำสำนักงานจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ 9 (ชลบุรี) และสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดชลบุรี จำนวน 5 คน จากเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมการปลูกไม้เศรษฐกิจ จำนวน 26 คน และเกษตรกรที่ยกเลิกโครงการส่งเสริมการปลูกไม้เศรษฐกิจไปแล้ว จำนวน 6 คน รวมกลุ่มตัวอย่าง 37 คน โดยได้นำเสนอผลการศึกษาดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมป่าไม้และเกษตรกร

ตอนที่ 2 ปัญหาอุปสรรคของเกษตรกรในการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ

ตอนที่ 3 แนวทางการพัฒนาโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ และสังเคราะห์แนวทางการพัฒนาโครงการส่งเสริมการปลูกไม้เศรษฐกิจ

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมป่าไม้และเกษตรกร

1.1 ข้อมูลพื้นที่ของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมป่าไม้

ตารางที่ 4.1 สภาพพื้นฐานของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมป่าไม้ จำนวน 5 คน

ลักษณะ	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
1. หญิง	-	-
2. ชาย	5	100

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ลักษณะ	จำนวน	ร้อยละ
อายุ		
1. 31-40 ปี	1	20
2. 41-50 ปี	3	60
3. 51-60 ปี	1	20
ระดับการศึกษา		
1. ประถมศึกษา	-	-
2. มัธยมศึกษา	-	-
3. ปวช./ปวส./อนุปริญญา	3	60
4.ปริญญาตรี	2	40
5. สูงกว่าปริญญาตรี	-	-
ตำแหน่ง		
1. พนักงานราชการ	-	-
2. นักวิชาการป่าไม้ชำนาญการ	1	20
3. เจ้าพนักงานป่าไม้ชำนาญงาน	4	80
ประสบการณ์เกี่ยวกับป่าไม้และการปลูกป่า		
1. น้อยกว่า 10 ปี	-	-
2. 10 – 30 ปี	5	100
3. มากกว่า 30 ปี	-	-
รายได้/ปี		
1. 100,001-200,000 บาท	-	-
2. 200,001-300,000 บาท	-	-
2. 300,001-400,000 บาท	1	20
4. มากกว่า 400,000 บาท	4	80
รายจ่าย/ปี		
1. 100,001-200,000 บาท	-	-
2. 200,001-300,000 บาท	-	-
2. 300,001-400,000 บาท	1	20
4. มากกว่า 400,000 บาท	4	80

จากตารางที่ 4.1 ข้อมูลพื้นฐานของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมป่าไม้ ปราบกฏผลของการศึกษาดังนี้

เพศ พบว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมป่าไม้เป็นเพศชายทั้งหมด ร้อยละ 100

อายุ พบว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมป่าไม้มีอายุ 41 – 50 ปี มากที่สุด ร้อยละ 60 รองลงมาคือ 41- 50 ปี และ 51- 60 ปี ร้อยละ 20

ระดับการศึกษา พบว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมป่าไม้สำเร็จการศึกษาระดับ ปวช./ปวส./อนุปริญญา มากที่สุดร้อยละ 60 รองลงมา คือ ระดับปริญญาตรี ร้อยละ 40

ตำแหน่ง พบว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมป่าไม้ตำแหน่งเจ้าพนักงานป่าไม้ชำนาญงาน มากที่สุด ร้อยละ 80 รองลงมา คือ นักวิชาการป่าไม้ชำนาญการ ร้อยละ 20

ประสบการณ์เกี่ยวกับป่าไม้และการปลูกป่า พบว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมป่าไม้มีประสบการณ์เกี่ยวกับป่าไม้และการปลูกป่าทั้งหมด 10 – 30 ปี ร้อยละ 100

รายได้/ปี พบว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมป่าไม้มีรายได้/ปี มากกว่า 400,000 บาทขึ้นไป มากที่สุด ร้อยละ 80 รองลงมา คือ 300,001-400,000 บาท ร้อยละ 20

รายจ่าย/ปี พบว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมป่าไม้มีรายจ่าย/ปี มากกว่า 400,000 บาทขึ้นไป มากที่สุด ร้อยละ 80 รองลงมา คือ 300,001-400,000 บาท ร้อยละ 20

1.2 ข้อมูลพื้นที่ของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

ตารางที่ 4.2 ข้อมูลพื้นฐานของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมการปลูกไม้เศรษฐกิจ จำนวน 26 คน

ลักษณะ	จำนวน	ร้อยละ
เกษตรกรเข้าร่วมโครงการ ในปี		
พ.ศ. 2537 รวมเป็นเวลา 17 ปี	16	61.54
พ.ศ. 2538 รวมเป็นเวลา 16 ปี	3	11.54
พ.ศ. 2539 รวมเป็นเวลา 15 ปี	-	-
พ.ศ. 2540 รวมเป็นเวลา 14 ปี	7	26.92
เพศ		
ชาย	13	50
หญิง	13	50

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ลักษณะ	จำนวน	ร้อยละ
อายุ		
21 – 30 ปี	1	3.85
31 – 40 ปี	-	-
41 – 50 ปี	8	30.77
51 – 60 ปี	8	30.77
มากกว่า 61 ปี	9	34.62
ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา	11	42.31
มัธยมศึกษา	-	-
ปวช./ปวส./อนุปริญญา	2	7.69
ปริญญาตรี	11	42.31
สูงกว่าปริญญาตรี	2	7.69
จำนวนสมาชิกทั้งหมดในครัวเรือน		
1 คน	2	7.69
2 คน	-	-
3 คน	4	15.38
4 คน	8	30.77
5 คน	8	30.77
6 คน	4	15.38
อาชีพหลักของครอบครัวมาจาก		
1. ทำการเกษตร	10	38.46
2. รับจ้าง	2	7.69
3. ค้าขาย	4	15.38
4. รับราชการ	4	15.38
5. อื่นๆ	6	23.08

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ลักษณะ	จำนวน	ร้อยละ
เกษตรกรมีพื้นที่ทำกินทั้งหมด		
น้อยกว่า 10 ไร่	5	19.23
10 – 30 ไร่	15	57.69
31 – 50 ไร่	6	23.08
มากกว่า 50 ไร่	-	-
พื้นที่ที่เข้าร่วมโครงการ		
น้อยกว่า 10 ไร่	6	23.08
10 – 30 ไร่	15	57.69
31 – 50 ไร่	5	19.23
มากกว่า 50 ไร่	-	-
รายได้/ปี		
น้อยกว่า 100,000 บาท	-	-
100,001-150,000 บาท	-	-
150,001-200,000 บาท	21	80.77
มากกว่า 200,000 บาท	5	19.23
รายจ่าย/ปี		
น้อยกว่า 100,000 บาท	-	-
100,001-150,000 บาท	2	7.69
150,001-200,000 บาท	19	73.08
มากกว่า 200,000 บาท	5	19.23

จากตารางที่ 4.2 เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมการปลูกไม้เศรษฐกิจ พบว่า มีที่เข้าร่วมโครงการ พ.ศ. 2537 รวมเป็นเวลา 17 ปี มากที่สุด ร้อยละ 61.54 รองลงมาคือ พ.ศ. 2540 รวมเป็นเวลา 14 ปี ร้อยละ 26.92 และน้อยที่สุด คือ พ.ศ. 2538 รวมเป็นเวลา 16 ปี ร้อยละ 11.54 ทั้งนี้ มีข้อมูลพื้นฐานอื่นๆ ดังนี้

เพศ พบว่า เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ เพศหญิงและเพศชายเท่ากัน ร้อยละ 50

อายุ พบว่า เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการมีอายุมากกว่า 61 ปี มากที่สุด ร้อยละ 34.62 รองลงมาคือ 41- 50 ปี และ 51- 60 ปี ร้อยละ 30.77 และน้อยที่สุด คือ 20 – 30 ปี ร้อยละ 3.85

ระดับการศึกษา พบว่า เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการสำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษา และปริญญาตรีมากที่สุด ร้อยละ 42.31 รองลงมา คือ ปวช./ปวส./อนุปริญญาและสูงกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 7.69

จำนวนสมาชิกทั้งหมดในครัวเรือน พบว่า เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการมีสมาชิกในครัวเรือน 4 คน และ 5 คน มากที่สุด ร้อยละ 30.77 รองลงมา คือ 3 คน และ 6 คน ร้อยละ 15.38 และน้อยที่สุด คือ 1 คน ร้อยละ 7.69

อาชีพหลักของครอบครัวมาจาก พบว่า เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการมีอาชีพหลักของครอบครัวมาจากทำการเกษตรมากที่สุด ร้อยละ 38.46 รองลงมา คือ อื่น ๆ ร้อยละ 23.08 และน้อยที่สุด คือ รับจ้าง ร้อยละ 7.69

เกษตรกรมีพื้นที่ทำกินทั้งหมด พบว่า เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการมีพื้นที่ทำกินทั้งหมด 10 – 30 ไร่ มากที่สุด ร้อยละ 57.69 รองลงมา คือ 31 – 50 ไร่ ร้อยละ 23.08 และน้อยที่สุด คือ น้อยกว่า 10 ไร่ ร้อยละ 23.08

พื้นที่ที่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมการปลูกไม้เศรษฐกิจ พบว่า เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการมีพื้นที่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมการปลูกไม้เศรษฐกิจ 10 – 30 ไร่ มากที่สุด 57.69 รองลงมา คือ น้อยกว่า 10 ไร่ ร้อยละ 23.08 และ 31 – 50 ไร่ ร้อยละ 19.23

รายได้/ปี พบว่า เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการมีรายได้/ปี 150,001-200,000 บาท มากที่สุด ร้อยละ 80.77 รองลงมา คือ มากกว่า 200,000 บาทขึ้นไป

รายจ่าย/ปี พบว่า เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการมีรายจ่าย/ปี 150,001-200,000 บาทมากที่สุด ร้อยละ 73.08 รองลงมา คือ มากกว่า 200,000 บาทขึ้นไป ร้อยละ 19.23 และ น้อยที่สุด คือ น้อยกว่า 100,001-150,000 บาท ร้อยละ 7.69

1.3 ข้อมูลพื้นที่ของเกษตรกรที่ยกเลิกโครงการ

ตารางที่ 4.3 ข้อมูลพื้นฐานของเกษตรกรที่ยกเลิกโครงการส่งเสริมการปลูกไม้เศรษฐกิจ
จำนวน 6 คน

ลักษณะ	จำนวน	ร้อยละ
เกษตรกรเข้าร่วมโครงการ ในปี		
พ.ศ. 2537 รวมเป็นเวลา 17 ปี	-	-
พ.ศ. 2538 รวมเป็นเวลา 16 ปี	5	83.33
พ.ศ. 2539 รวมเป็นเวลา 15 ปี	1	16.67
พ.ศ. 2540 รวมเป็นเวลา 14 ปี	-	-
เพศ		
ชาย	3	50
หญิง	3	50
อายุ		
20 – 30 ปี	1	16.67
31 – 40 ปี	-	-
41 – 50 ปี	2	33.33
51 – 60 ปี	1	16.67
มากกว่า 61 ปี	2	33.33
ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา	3	50.00
มัธยมศึกษา	1	16.67
ปวช./ปวส./อนุปริญญา	-	-
ปริญญาตรี	2	33.33
สูงกว่าปริญญาตรี	-	-

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

ลักษณะ	จำนวน	ร้อยละ
จำนวนสมาชิกทั้งหมดในครัวเรือน		
1 คน	1	16.67
2 คน	-	-
3 คน	1	16.67
4 คน	1	16.67
5 คน	1	16.67
6 คน	2	33.33
อาชีพหลักของครอบครัวมาจาก		
1. ทำการเกษตร	-	-
2. รับจ้าง	2	33.33
3. ค้าขาย	3	50.00
4. รับราชการ	1	16.67
5. อื่น ๆ	-	-
เกษตรกรมีพื้นที่ทำกินทั้งหมด		
น้อยกว่า 10 ไร่	-	-
10 – 30 ไร่	2	33.33
31 – 50 ไร่	4	66.66
มากกว่า 50 ไร่	-	-
พื้นที่ที่เข้าร่วมโครงการ		
น้อยกว่า 10 ไร่	-	-
10 – 30 ไร่	2	33.33
31 – 50 ไร่	4	66.66
มากกว่า 50 ไร่	-	-

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

ลักษณะ	จำนวน	ร้อยละ
รายได้/ปี		
น้อยกว่า 100,000 บาท	-	-
100,001-150,000 บาท	-	-
150,001-200,000 บาท	2	33.33
มากกว่า 200,000 บาท	4	66.66
รายจ่าย/ปี		
น้อยกว่า 100,000 บาท	-	-
100,001-150,000 บาท	1	16.67
150,001-200,000 บาท	2	33.33
มากกว่า 200,000 บาท	3	50.00

จากตารางที่ 4.3 เกษตรกรที่ยกเลิกโครงการส่งเสริมการปลูกไม้เศรษฐกิจ พบว่า มีที่ยกเลิกโครงการส่งเสริมการปลูกไม้เศรษฐกิจเข้าร่วมโครงการ พ.ศ. 2538 รวมเป็นเวลา 16 ปี มากที่สุด ร้อยละ 83.33 รองลงมาคือ พ.ศ. 2539 รวมเป็นเวลา 15 ปี ร้อยละ 16.67 ทั้งนี้มีข้อมูลพื้นฐาน ดังนี้

เพศ พบว่า เกษตรกรที่ยกเลิกโครงการส่งเสริมการปลูกไม้เศรษฐกิจ เพศหญิงและเพศชายเท่ากัน ร้อยละ 50

อายุ พบว่า เกษตรกรที่ยกเลิกโครงการส่งเสริมการปลูกไม้เศรษฐกิจ มีอายุ 41- 50 ปี และมากกว่า 61 ปี มากที่สุด ร้อยละ 33.33 รองลงมาคือ และ 20 - 30 ปี 51- 0 ปี ร้อยละ 16.67

ระดับการศึกษา พบว่า เกษตรกรที่ยกเลิกโครงการส่งเสริมการปลูกไม้เศรษฐกิจสำเร็จ การศึกษาระดับประถมศึกษา มากที่สุด ร้อยละ 50 รองลงมา คือ ปริญญาตรี ร้อยละ 33.33 และ น้อยที่สุด คือ มัธยมศึกษา ร้อยละ 16.67

จำนวนสมาชิกทั้งหมดในครัวเรือน พบว่า เกษตรกรที่ยกเลิกโครงการส่งเสริมการปลูกไม้เศรษฐกิจมีสมาชิกในครัวเรือน 6 คน มากที่สุด ร้อยละ 33.33 รองลงมา คือ 1 คน, 3 คน, 4 คน และ 5 คน ร้อยละ 16.67

อาชีพหลักของครอบครัวมาจาก พบว่า เกษตรกรที่ยกเลิกโครงการส่งเสริมการปลูกไม้เศรษฐกิจมีอาชีพหลักของครอบครัวมาจากค้าขาย มากที่สุด ร้อยละ 50 รองลงมา คือ รับจ้าง ร้อยละ 33.33 และน้อยที่สุด คือ รับราชการ ร้อยละ 16.67

เกษตรกรมีพื้นที่ทำกินทั้งหมด พบว่า เกษตรกรที่ยกเลิกโครงการส่งเสริมการปลูกไม้เศรษฐกิจมีพื้นที่ทำกินทั้งหมด 31 - 50 ไร่ มากที่สุด ร้อยละ 66.66 รองลงมา คือ 10 – 30 ไร่ ร้อยละ 33.33

พื้นที่ที่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมการปลูกไม้เศรษฐกิจ พบว่า เกษตรกรที่ยกเลิกโครงการส่งเสริมการปลูกไม้เศรษฐกิจมีพื้นที่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมการปลูกไม้เศรษฐกิจ 31 - 50 ไร่ มากที่สุด ร้อยละ 66.66 รองลงมา คือ 10 – 30 ไร่ ร้อยละ 33.33

รายได้/ปี พบว่า เกษตรกรที่ยกเลิกโครงการส่งเสริมการปลูกไม้เศรษฐกิจมีรายได้/ปี มากกว่า 200,000 บาทขึ้นไป มากที่สุด ร้อยละ 66.66 รองลงมา คือ มากกว่า 150,001-200,000 บาท ร้อยละ 33.33

รายจ่าย/ปี พบว่า เกษตรกรที่ยกเลิกโครงการส่งเสริมการปลูกไม้เศรษฐกิจมีรายจ่าย/ปี มากกว่า 200,000 บาทขึ้นไป มากที่สุด ร้อยละ 50 รองลงมา คือ 150,001-200,000 บาท ร้อยละ 33.33 และน้อยที่สุด คือ 100,001-150,000 บาท ร้อยละ 16.67

ตอนที่ 2 ศึกษาปัญหา อุปสรรคของเกษตรกรในการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ

2.1 ปัญหา อุปสรรค ตามความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมป่าไม้

ตารางที่ 4.4 ปัญหา อุปสรรคของเกษตรกรในการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมการปลูกไม้เศรษฐกิจ ตามความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมป่าไม้ จำนวน 5 คน

ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมป่าไม้	จำนวน	ร้อยละ
1. ปัญหาในการคัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ		
(1) เอกสารสิทธิ์/เอกสารการเช่า/เช่าซื้อ ไม่ถูกต้องตามที่กำหนด	-	-
(2) คุณสมบัติของเกษตรกร ไม่ถูกต้อง	-	-
(3) ระยะเวลากระชั้นชิดไม่มีเวลาตรวจสอบอย่างละเอียด	-	-
(4) อื่น ๆ ระบุ.....		
- ไม่มี	3	60
- เกษตรที่เข้าร่วมโครงการไม่ตั้งใจทำงานเพียงแค่ต้องการเงินสนับสนุน	1	20
- ขั้นตอนในการเบิกจ่ายเงินและตรวจสอบมากเกินไป	1	20

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมป่าไม้	จำนวน	ร้อยละ
2. ปัญหาอุปสรรคในการเตรียมพร้อมให้แก่เกษตรกร		
(1) งบประมาณไม่เพียงพอ	-	-
(2) บุคลากรไม่เพียงพอ	-	-
(3) ไม่มีเวลาที่จะจัดกิจกรรมให้ความรู้แก่เกษตรกร	-	-
(4) ชาวบ้านไม่มีเวลาเข้าร่วมกิจกรรมที่เจ้าหน้าที่จัดให้	5	100
(5) อื่น ๆ ระบุ.....	-	-
3. ปัญหาที่พบหลังตรวจสอบ		
(1) พื้นที่ขอลูกของเกษตรกรไม่ตรงพื้นที่ปลูกจริง	-	-
(2) รูปแบบการปลูกไม่เป็นไปตามที่กำหนด	1	20
(3) ไม่จำกัดวัชพืช ไถพรวนดิน	5	100
(4) ต้นไม้ตายแล้วไม่ปลูกซ่อม	5	100
(5) เกษตรกรมักไม่ดำเนินการตามแบบ (สก 4) ที่กำหนดไว้	1	20
(6) อื่น ๆ ระบุ.....	-	-

จากตารางที่ 4.4 ปัญหา อุปสรรคของเกษตรกรในการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมการปลูกไม้เศรษฐกิจตามความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมป่าไม้ ปรากฏผลของการศึกษา ดังนี้

ปัญหาในการคัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ ตามความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมป่าไม้ พบว่า ไม่มีปัญหา ร้อยละ 60 มีปัญหา ร้อยละ 40 ปัญหาที่พบ ได้แก่ เกษตรที่เข้าร่วมโครงการไม่ตั้งใจทำงานเพียงแต่ต้องการเงินสนับสนุน ร้อยละ 20 และขั้นตอนในการเบิกจ่ายเงินและตรวจสอบมากเกินไป ร้อยละ 20

ปัญหาอุปสรรคในการเตรียมพร้อมให้แก่เกษตรกร ตามความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมป่าไม้ พบว่า เกษตรกรไม่มีเวลาเข้าร่วมกิจกรรมที่เจ้าหน้าที่จัดให้ ร้อยละ 100

หลังตรวจสอบแล้ว พบปัญหาเหล่านี้หรือไม่ ตามความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมป่าไม้ พบว่า ไม่จำกัดวัชพืช ไถพรวนดิน และต้นไม้ตายแล้วไม่ปลูกซ่อมมากที่สุด ร้อยละ 100 รองลงมา คือ รูปแบบการปลูกไม่เป็นไปตามที่กำหนด และเกษตรกรมักไม่ดำเนินการตามแบบ (สก 4) ที่กำหนดไว้ ร้อยละ 20

2.1.1 ปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงานหรือเข้าร่วมโครงการ

- 1) เกษตรกรบางรายที่เข้าร่วมโครงการแล้วไม่สนใจต่อการปลูกไม่เอาใจใส่ดูแลรักษาต้นไม้ที่ปลูกและพื้นที่ปลูกจนทำให้เกิดน้ำท่วมและไฟไหม้
- 2) เกษตรกรบางรายนำพื้นที่มาปลูกป่าทั้งหมดจนไม่มีที่ทำกิน เพื่อที่จะให้เกิดรายได้กับครอบครัวสำหรับใช้จ่ายในแต่ละปี จนมีผลทำให้ขอลดพื้นที่ปลูกและยกเลิกการเข้าร่วมโครงการ
- 3) เกษตรที่เข้าร่วมโครงการมีการบำรุงดูแลรักษาต้นไม้ที่ปลูกไม่เป็นไปตามหลักวิชาการ และไม่ดำเนินงานตามระยะเวลาที่เหมาะสมตามฤดูกาล
- 4) เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการขาดความรู้ด้านการปลูกและบำรุงต้นไม้
- 5) ชนิดพันธุ์ไม้ที่ใช้ปลูกไม่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ที่เข้าร่วมโครงการ บางชนิดชอบที่สูง เช่น สัก ประคู้ บางชนิดชอบน้ำ เช่น อินทนิลน้ำ

2.1.2 แนวทางการแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงาน

- 1) ให้ความรู้เกี่ยวกับโครงการและทำความเข้าใจกับเกษตรกร เกี่ยวกับหลักเกณฑ์ ระเบียบและวิธีการของโครงการ
- 2) ให้ความรู้กับเกษตรกรเกี่ยวกับการปลูกและบำรุงต้นไม้
- 3) ให้ความรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการพื้นที่ให้มีรายได้ เพื่อรอรายได้จากสวนป่า
- 4) ให้ความรู้กับเกษตรกรเกี่ยวกับการปลูกและบำรุงต้นไม้
- 5) ให้ความรู้แก่เกษตรกรด้านชนิดพันธุ์ไม้ที่ปลูกให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่

2.1.3 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

- 1) เจ้าหน้าที่ส่งเสริมป่าไม้จะต้องมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี และมีความอดทนสูง
- 2) ควรมีพื้นที่ตัวอย่างเพื่อให้เกษตรกรได้ศึกษาเรียนรู้

2.2 ปัญหา อุปสรรค ตามความคิดเห็นของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

ตารางที่ 4.5 ปัญหา อุปสรรคของเกษตรกรในการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมการปลูกไม้เศรษฐกิจ ตามความคิดเห็นของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมการปลูกไม้เศรษฐกิจ จำนวน 26 คน

ปัญหาอุปสรรคของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ	จำนวน	ร้อยละ
1. สาเหตุการตายของต้นไม้ที่ปลูก		
(1) สัตว์เลี้ยง	2	7.69
(2) ไฟไหม้	1	3.85
(3) ฝนแล้ง	2	7.69
(4) ปลวก	3	11.54
(5) โรคและแมลง	22	84.62
(6) ช่วงเวลาที่ปลูกไม่เหมาะสม	2	7.69
(7) น้ำท่วม	3	11.54
2. ปัจจุบันต้นไม้ที่เหลือในแปลงปลูก		
(1) น้อยกว่า 50 ต้น/ไร่	2	7.69
(2) 51 – 100 ต้น/ไร่	5	19.13
(3) 101-200 ต้น/ไร่	10	38.46
(4) 201 – 300 ต้น/ไร่	8	30.77
(5) มากกว่า 300 ต้น/ไร่	1	3.85
3. ท่านมีปัญหาในการปลูกป่าและการดูแลรักษาป่าอะไรบ้าง		
(1) ไฟป่า	1	3.85
(2) ฝนแล้ง	4	15.38
(3) พายุ น้ำท่วม	3	11.53
(4) โรคพืชและแมลงศัตรูพืช	6	23.08
(5) วัชพืช	2	7.69
(6) อันตรายจากสัตว์เลี้ยง	2	7.69
(7) สภาพดินไม่ดี	3	11.53
(8) ขาดคนดูแล/ ขาดแรงงาน	5	19.23
(9) ไม่มีเงินทุนสำรอง	17	65.38

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

ปัญหาอุปสรรคของเกษตรกรที่เข้าร่วม โครงการ	จำนวน	ร้อยละ
4. ปัญหาในการจ่ายเงินสนับสนุนของรัฐ		
(1) การแบ่งจ่ายเงินเป็นงวด ๆ เป็นเรื่องยุ่งยาก	23	88.46
(2) ท่านต้องไปติดตามเรื่องการรับเงินด้วยตนเอง	-	-
(3) ไม่สะดวกที่จะต้องไปรับเงินที่จังหวัด	-	-
(4) เจ้าหน้าที่ไม่ติดตามเรื่องให้	-	-
(5) จ่ายช้า	-	-
(6) รัฐให้เงินสนับสนุนน้อยเกินไป	20	76.92
(7) การตรวจสอบแปลงปลูกป่าช้า	-	-
(8) รับเงินไม่เต็มจำนวน เนื่องจากถูกหักค่ากล้าพันธุ์ไม้	-	-
(9) รับเงินไม่เต็มจำนวน ระบุสาเหตุ.....	-	-

จากตารางที่ 4.5 พบว่า ปัญหา อุปสรรคของเกษตรกรในการเข้าร่วมโครงการตามความคิดเห็นของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ปรากฏผลของการศึกษา ดังนี้

สาเหตุการตายของต้นไม้ที่ปลูก พบว่า ปัญหาโรคและแมลงมากที่สุด ร้อยละ 84.62 รองลงมา คือ ปลวก และน้ำท่วม ร้อยละ 11.54 และน้อยที่สุด คือ ไฟไหม้ ร้อยละ 3.85

ปัจจุบันต้นไม้ในแปลงปลูกของเกษตรกรเหลืออยู่จำนวนประมาณ พบว่า จำนวนต้นไม้เหลืออยู่จำนวนประมาณ 101-200 ต้น/ไร่ มากที่สุด ร้อยละ 38.46 รองลงมา คือ 201 – 300 ต้น/ไร่ ร้อยละ 30.77 และ น้อยที่สุด คือ มากกว่า 300 ต้น/ไร่ ร้อยละ 3.85

ปัญหาในการปลูกป่าและการดูแลรักษาป่า พบว่า ไม่มีเงินทุนสำรองมากที่สุด ร้อยละ 65.38 รองลงมา คือ โรคพืชและแมลงศัตรูพืช ร้อยละ 23.08 และน้อยที่สุด คือ ไฟป่า ร้อยละ 3.85

ปัญหาในการจ่ายเงินสนับสนุนของรัฐ พบว่า การแบ่งจ่ายเงินเป็นงวดๆ เป็นเรื่องยุ่งยากมากที่สุด ร้อยละ 88.46 รองลงมา คือ รัฐให้เงินสนับสนุนน้อยเกินไป ร้อยละ 76.92

โครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ มีความสำคัญต่อสภาพแวดล้อม สังคม และเศรษฐกิจ ได้แก่

- 1) เพิ่มพื้นที่สีเขียว
- 2) เพิ่มพื้นที่ป่าไม้ของประเทศ
- 3) ทำให้มีไม้ไว้ใช้สอยในประเทศ

4) ช่วยลดภาวะโลกร้อน

5) ช่วยให้ชาวบ้านมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการจ้างแรงงานในการปลูกป่า
ความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการของกรมป่าไม้ที่จะส่งเสริมการมีส่วนร่วมลักษณะนี้

ได้แก่

1) ด้านสิ่งแวดล้อม

- เพิ่มพื้นที่สีเขียว
- ช่วยลดภาวะโลกร้อน

2) ด้านทรัพยากรป่าไม้

- เพิ่มพื้นที่ป่าไม้ของประเทศ
- มีไม้ใช้สอยในประเทศ

ปัญหา/อุปสรรคในการปฏิบัติงานหรือเข้าร่วมโครงการ

- 1) ขั้นตอนในการดำเนินการตรวจสอบและการจ่ายเงินมากเกินไป
- 2) เงินสนับสนุนในการปลูกป่าน้อยเกินไป ควรเพิ่มขึ้น 2-3 เท่า
- 3) ไม่ได้การสนับสนุนกล้าไม้จากหน่วยงานของรัฐ

แนวทางในการแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงานหรือเข้าร่วมโครงการ

- 1) ลดขั้นตอนในการดำเนินการตรวจสอบและการจ่ายเงิน
- 2) เพิ่มเงินสนับสนุนในการปลูกป่า
- 3) หน่วยงานของรัฐควรให้การสนับสนุนกล้าไม้

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

- 1) ควรเพิ่มเงินสนับสนุนในการปลูกป่าอย่างน้อย 5 ปี
- 2) ให้ความรู้เกี่ยวกับการดูแลสวนป่า
- 3) ควรหาประกันราคาไม้ให้เกษตรกร

2.3 ปัญหา อุปสรรค ตามความคิดเห็นของเกษตรกรที่ยกเลิกโครงการ

ตารางที่ 4.6 ปัญหา อุปสรรคของเกษตรกรในการเข้าร่วม โครงการส่งเสริมการปลูกไม้เศรษฐกิจ ตามความคิดเห็นของเกษตรกรยกเลิกโครงการส่งเสริมการปลูกไม้เศรษฐกิจ จำนวน 6 คน

ปัญหาอุปสรรคของเกษตรกรที่ขอยกเลิกโครงการ	จำนวน	ร้อยละ
1. ความเพียงพอของเงินที่สนับสนุนไร่ละ 3,000 บาท		
(1) เพียงพอ	1	16.66
(2) ไม่เพียงพอ	5	83.33
2. ชนิดพันธุ์ไม้ที่ปลูก		
(1) สัก	6	100
(2) มะค่าโมง	2	33.33
(3) รัง	1	16.66
3. สาเหตุในการยกเลิกการเข้าร่วมโครงการ		
(1) เกิดไฟไหม้ในแปลงปลูก	4	66.66
(2) เกิดภัยธรรมชาติ น้ำท่วมแปลงปลูก	2	33.33
4. การเอาใจใส่ ดูแล แนะนำ และติดตามผลของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมป่าไม้ภายหลังการปลูกป่า		
(1) มากที่สุด	-	-
(2) มาก	6	100
(3) ปานกลาง	-	-
5. ความคิดเห็นต่อ โครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ		
(1) ดี	6	100
(2) ไม่ดี	-	-
(3) ไม่ทราบ	-	-

จากตารางที่ 4.6 ปัญหา อุปสรรคของเกษตรกรในการเข้าร่วม โครงการส่งเสริมการปลูกไม้เศรษฐกิจ ตามความคิดเห็นของเกษตรกรยกเลิกโครงการส่งเสริมการปลูกไม้เศรษฐกิจ ปรากฏผลของการศึกษา ดังนี้

ความเพียงพอของเงินที่สนับสนุนไร่ละ 3,000 บาท พบว่า เงินที่สนับสนุน ไม่เพียงพอมากที่สุด ร้อยละ 83.33 รองลงมาคือ เพียงพอ ร้อยละ 16.66

ชนิดพันธุ์ไม้ที่ปลูก พบว่า ปลูกไม้สักมากที่สุด ร้อยละ 100 รองลงมาคือ ไม้มะค่าโมง ร้อยละ 33.33 และน้อยที่สุด คือ ไม้รัง ร้อยละ 16.66

สาเหตุในการยกเลิกการเข้าร่วมโครงการ พบว่า เกิดไฟไหม้ในแปลงปลูกมากที่สุด ร้อยละ 66.66 รองลงมาคือ เกิดภัยธรรมชาติ น้ำท่วมแปลงปลูก ร้อยละ 33.33

เจ้าหน้าที่ส่งเสริมป่าไม้เอาใจใส่ ดูแล แนะนำ และติดตามผลภายหลังที่ท่านดำเนินการ ปลูกป่าไปแล้วมากนักน้อยเพียงใด พบว่า อยู่ในระดับมาก ร้อยละ 100

ความคิดเห็นต่อโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจของเกษตรกร พบว่า อยู่ในระดับดี ร้อยละ 100

2.3.1 โครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ มีความสำคัญต่อสภาพแวดล้อม สังคม และเศรษฐกิจ คือ

- 1) เพิ่มพื้นที่สีเขียว
- 2) เพิ่มพื้นที่ป่าไม้ของประเทศ
- 3) ทำให้มีไม้ไว้ใช้สอยในประเทศ
- 4) ช่วยลดภาวะโลกร้อน

2.3.2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการของกรมป่าไม้ที่จะส่งเสริมการมีส่วนร่วม ลักษณะนี้ คือ

- 1) ด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่ การเพิ่มพื้นที่สีเขียว การช่วยลดภาวะโลกร้อน และการเพิ่มพื้นที่ป่า
- 2) ด้านทรัพยากรป่าไม้ ได้แก่ เพื่อเพิ่มพื้นที่ป่าไม้ของประเทศ และทำให้มีไม้ใช้สอยภายในประเทศ

2.3.3 ปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงานหรือเข้าร่วมโครงการ

- 1) ไฟป่า เกิดไฟป่าแล้วไม่สามารถควบคุมได้ จึงต้องปลูกใหม่ทั้งแปลง
- 2) สภาพพื้นที่ที่ปลูกไม่เหมาะสม เนื่องจากไม่ทราบว่าพื้นที่ปลูกป่าเมื่อมีฝนตกมากน้ำจะท่วมทำให้ต้นไม้ที่ปลูกไว้ตายหมด

2.3.4 แนวทางการแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงานหรือเข้าร่วมโครงการ

- 1) จัดทำแนวกันไฟรอบแปลงปลูกสวนป่า
- 2) ศึกษาสภาพพื้นที่ให้คัก่อนปลูกป่า

2.3.5 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

- 1) ควรมีงบประมาณให้จัดทำแนวกันไฟ
- 2) ให้ความรู้เกี่ยวกับชนิดพันธุ์ไม้ที่จะปลูก การบำรุงรักษาต้นไม้และการดูแล

สวนป่า

3) ให้ความรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการสวนป่า

ตอนที่ 3 แนวทางการพัฒนาโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ

3.1 แนวทางการพัฒนาโครงการตามความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมป่าไม้

ตารางที่ 4.7 แนวทางการพัฒนาโครงการส่งเสริมการปลูกไม้เศรษฐกิจด้านนโยบายการส่งเสริมการปลูกไม้เศรษฐกิจตามความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมป่าไม้ จำนวน 5 คน

ด้านนโยบายการส่งเสริมการปลูกไม้เศรษฐกิจ	จำนวน	ร้อยละ
ท่านเห็นด้วยกับนโยบายการส่งเสริมการปลูกไม้เศรษฐกิจในเรื่องใดบ้าง		
1. การปลูกไม้เศรษฐกิจเป็นการเพิ่มพื้นที่ป่าไม้	5	100
2. ชนิดไม้เศรษฐกิจที่ปลูกควรเป็นไม้โตเร็วที่มีรอบตัดฟันสั้นเท่านั้น	5	100
3. รัฐต้องลดขั้นตอนการตัดฟันไม้ การนำเคลื่อนที่ของไม้ที่ปลูกตามโครงการ	5	100
4. การจ่ายเงินให้เปล่าไร่ละ 3,000 บาท เหมาะสมดีแล้ว	4	80
5. รัฐบาลต้องขยายระยะเวลาสนับสนุนเงินให้เปล่าเพิ่มขึ้น มากกว่า 5 ปี	2	40
6. ควรมีมาตรการอย่างใดอย่างหนึ่งกรณีเกษตรกรขอยกเลิกโครงการก่อนถึงกำหนดเวลา เช่น ชดใช้คืนเงิน	5	100
7. รัฐต้องจัดหาตลาดรองรับไม้ที่ส่งเสริมให้ปลูกด้วย	5	100
8. กำหนดนโยบายการประกันราคาการรับซื้อไม้	5	100
9. ส่งเสริมให้มีอุตสาหกรรมไม้ขนาดเล็กในท้องถิ่น	5	100
10. กรรมสิทธิ์ไม้ที่ปลูกเป็นของเกษตรกร	5	100

จากตารางที่ 4.7 แนวทางการพัฒนาโครงการส่งเสริมการปลูกไม้เศรษฐกิจ ด้านนโยบายการส่งเสริมการปลูกไม้เศรษฐกิจ ปรากฏผลของการศึกษา ดังนี้

ความคิดเห็นต่อนโยบายการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ พบว่า การปลูกไม้เศรษฐกิจเป็นการเพิ่มพื้นที่ป่าไม้ ชนิดไม้เศรษฐกิจที่ปลูกควรเป็นไม้โตเร็วที่มีรอบตัดฟันสั้นเท่านั้น รัฐต้องลดขั้นตอนการตัดฟันไม้ การนำเคลื่อนที่ของไม้ที่ปลูกตามโครงการ ควรมีมาตรการอย่างใดอย่างหนึ่ง

กรณีเกษตรกรขอยกเลิกโครงการก่อนถึงกำหนดเวลา เช่น งดใช้เงิน รัฐบาลต้องจัดหาตลาดรองรับไม้ที่ส่งเสริมให้ปลูกด้วย กำหนดนโยบายการประกันราคาการรับซื้อไม้ ส่งเสริมให้มีอุตสาหกรรมไม้ขนาดเล็กในท้องถิ่นและกรรมสิทธิ์ไม้ที่ปลูกเป็นของเกษตรกร มากที่สุด ร้อยละ 100 รองลงมา คือ การจ่ายเงินให้เปล่าไร่ละ 3,000 บาท เหมาะสมดีแล้ว ร้อยละ 80 และน้อยที่สุด คือ รัฐบาลต้องขยายระยะเวลาสนับสนุนเงินให้เปล่าเพิ่มขึ้นมากกว่า 5 ปี ร้อยละ 20

ตารางที่ 4.8 แนวทางการพัฒนาโครงการส่งเสริมการปลูกไม้เศรษฐกิจด้านเจ้าหน้าที่ส่งเสริมป่าไม้ ตามความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมป่าไม้ จำนวน 5 คน

ด้านเจ้าหน้าที่ส่งเสริมป่าไม้	จำนวน	ร้อยละ
1. ท่านได้ใช้สื่อในการประชาสัมพันธ์โครงการส่งเสริมการปลูกไม้เศรษฐกิจหรือไม่		
(1) ไม่ใช้	-	-
(2) ใช้	5	100
2. ท่านใช้สื่อจากแหล่งใดบ้าง		
(1) วิทยุ	1	20
(2) โทรทัศน์	1	20
(3) วีดีโอ	1	20
(4) ภาพยนตร์	1	20
(5) หนังสือพิมพ์	1	20
(6) จัดนิทรรศการเกี่ยวกับโครงการเพื่อเผยแพร่	4	80
(7) จัดหน่วยประชาสัมพันธ์เคลื่อนที่	3	60
(8) แผ่นพับ/โปสเตอร์/ประกาศข่าว/หนังสือเรียน	3	60
(9) ประกาศข่าวตามหอกระจายข่าวในหมู่บ้าน	1	20
(10) ประชุมชี้แจงแก่ผู้นำชุมชนเพื่อนำไปบอกกล่าวแก่เกษตรกรต่อไป	5	100
(11) ประชุมชี้แจงให้เกษตรกรได้รับทราบในแต่ละหมู่บ้านโดยตรง	3	60
(12) ไปเยี่ยมเยียนและเชิญชวนเกษตรกรให้เข้าร่วมโครงการ	2	40
3. ท่านได้ประชาสัมพันธ์โครงการในเรื่องใดบ้าง		
(1) วัตถุประสงค์ของโครงการ	5	100
(2) ชนิดของเอกสารสิทธิ์	5	100

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

ด้านเจ้าหน้าที่ส่งเสริมป่าไม้	จำนวน	ร้อยละ
(3) ประเภทของที่ดินใช้ปลูก	5	100
(4) จำนวนที่ดินจะเข้าร่วมโครงการได้	5	100
(5) พันธุ์ไม้และรูปแบบการปลูก	5	100
(6) คุณสมบัติของผู้เข้าร่วมโครงการ	5	100
(7) จำนวนเงินที่รัฐสนับสนุนและการแบ่งจ่าย	5	100
(8) การสังเกตที่ดินออกจากจะเขียน	4	80
<hr/>		
4. การประชาสัมพันธ์โครงการมีปัญหาในเรื่องใดบ้าง	-	-
(1) งบประมาณไม่เพียงพอ	-	-
(2) บุคลากรไม่เพียงพอ	-	-
(3) ไม่มีสื่อเพียงพอ	4	80
(4) ผู้นำชาวบ้านไม่ให้ความร่วมมือในการประชาสัมพันธ์ต่อ	5	100
(5) หน่วยงานอื่นไม่ให้ความร่วมมือในการประชาสัมพันธ์ต่อ	-	-
(6) บุคลากรไม่มีความรู้ความสามารถในการประชาสัมพันธ์	-	-
(7) ระยะเวลาในการเตรียมงานประชาสัมพันธ์กระชั้นชิด	-	-
(8) สื่อที่ใช้ไม่จูงใจให้เกษตรกรเข้าร่วม	-	-
(9) อื่น ๆ.....	-	-
<hr/>		
5. ท่านคิดว่าท่านมีความรู้เกี่ยวกับโครงการส่งเสริมการปลูกไม้เศรษฐกิจเพียงพอหรือไม่		
(1) พอ	5	100
(2) ไม่พอ	-	-
<hr/>		
6. เมื่อเกษตรกรได้รับอนุมัติให้เข้าร่วมโครงการแล้ว ท่านได้ให้ความรู้หรือคำแนะนำเกี่ยวกับการปลูกป่าเรื่องใดบ้าง		
(1) เรื่องพันธุ์ไม้ที่ควรปลูก	5	100
(2) ให้การสนับสนุนกล้าไม้ โดยเป็นผู้จัดหาให้หรือแนะนำแหล่งจำหน่าย	5	100
(3) ให้ความรู้เกี่ยวกับการเตรียมพื้นที่ปลูกป่า	5	100
(4) ให้ความรู้เกี่ยวกับวิธีการปลูกป่า และ/หรือรูปแบบการปลูก	5	100

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

ด้านเจ้าหน้าที่ส่งเสริมป่าไม้	จำนวน	ร้อยละ
(5) ให้ความรู้เกี่ยวกับการบำรุงรักษาต้นไม้	5	100
(6) ให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดทำแนวกันไฟ หรือรั้วป้องกันสัตว์เลื้อย	5	100
(7) ไม่ได้ดำเนินการใด ๆ	-	-
(8) อื่น ๆ จัดอบรมเกษตรกรและผู้สนใจอาชีพปลูกสร้างสวนป่า	1	20
7. ท่านได้ให้การสนับสนุน/แนะนำเรื่องการจัดหากำลังไม้แก่เกษตรกรอย่างไร		
(1) เพาะชำกล้าไม้เพื่อแจกจ่ายแก่เกษตรกร	-	-
(2) เพาะชำกล้าไม้เพื่อขายแก่เกษตรกร	-	-
(3) เป็นผู้จัดหากำลังไม้ให้แก่เกษตรกร	-	-
(4) แนะนำแหล่งกล้าไม้จากแหล่งอื่น ๆ ให้	5	100
8. ระยะเวลาในการตรวจสอบ/ติดตามผล ได้กำหนดไม้แน่นอนในแต่ละปีหรือไม่		
(1) ไม่กำหนด	-	-
(2) กำหนด (ระบุ) อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง	5	100
9. ท่านตรวจสอบ/ติดตามผล การดำเนินงานของเกษตรกรโดยวิธีใดบ้าง		
(1) ถ่ายรูป	5	100
(2) โดยการสัมภาษณ์	1	20
(3) ตรวจสอบพื้นที่และจำนวนต้นไม้โดยละเอียด	5	100
(4) สุ่มตรวจเพียงคร่าว ๆ	-	-

จากตารางที่ 4.8 แนวทางการพัฒนาโครงการส่งเสริมการปลูกไม้เศรษฐกิจ ด้านเจ้าหน้าที่ส่งเสริมป่าไม้ ปรากฏผลของการศึกษา ดังนี้

ท่านได้ใช้สื่อในการประชาสัมพันธ์โครงการส่งเสริมการปลูกไม้เศรษฐกิจหรือไม่ พบว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมป่าไม้ได้ใช้สื่อในการประชาสัมพันธ์โครงการส่งเสริมการปลูกไม้เศรษฐกิจ ร้อยละ 100

ท่านใช้สื่อจากแหล่งใดบ้าง พบว่า ประชุมชี้แจงแก่ผู้นำชุมชนเพื่อนำไปบอกกล่าวแก่เกษตรกรต่อไป มากที่สุด ร้อยละ 100 รองลงมาคือ จัดนิทรรศการเกี่ยวกับโครงการเพื่อเผยแพร่ ร้อยละ 80 และน้อยที่สุด คือ วิทยุ โทรทัศน์ วีดีโอ ภาพยนตร์ หนังสือพิมพ์ และประกาศข่าวตามหอกระจายข่าวในหมู่บ้าน ร้อยละ 20

ท่านได้ประชาสัมพันธ์โครงการในเรื่องใดบ้าง พบว่า วัตถุประสงค์ของโครงการ ชนิดของเอกสารสิทธิ์ ประเภทของที่ดินใช้ปลูก จำนวนที่ดินจะเข้าร่วมโครงการได้ พันธุ์ไม้และรูปแบบการปลูก คุณสมบัติของผู้เข้าร่วมโครงการและจำนวนเงินที่รัฐสนับสนุนและการแบ่งจ่าย มากที่สุด ร้อยละ 100 รองลงมา คือ การส่งเพิกถอนที่ดินออกจากทะเบียน ร้อยละ 80

การประชาสัมพันธ์โครงการมีปัญหาในเรื่องใดบ้าง พบว่า หน่วยงานอื่นไม่ให้ความร่วมมือในการประชาสัมพันธ์มากที่สุด ร้อยละ 100 รองลงมา คือ ผู้นำชาวบ้านไม่ให้ความร่วมมือในการประชาสัมพันธ์ต่อ ร้อยละ 80

ท่านคิดว่าท่านมีความรู้เกี่ยวกับโครงการส่งเสริมการปลูกไม้เศรษฐกิจเพียงพอหรือไม่ พบว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมป่าไม้มีความรู้เกี่ยวกับโครงการส่งเสริมการปลูกไม้เศรษฐกิจเพียงพอมากที่สุด ร้อยละ 100

เมื่อเกษตรกรได้รับอนุมัติให้เข้าร่วมโครงการแล้ว ท่านได้ให้ความรู้หรือคำแนะนำเกี่ยวกับการปลูกป่าเรื่องใดบ้าง พบว่า เรื่องพันธุ์ไม้ที่ควรปลูก ให้การสนับสนุนกล้าไม้ โดยเป็นผู้จัดหาให้หรือแนะนำแหล่งจำหน่าย ให้ความรู้เกี่ยวกับการเตรียมพื้นที่ปลูกป่า ให้ความรู้เกี่ยวกับวิธีการปลูกป่า และ/หรือรูปแบบการปลูก ให้ความรู้เกี่ยวกับการบำรุงรักษาต้นไม้และให้ความรู้เกี่ยวกับการจำทำแนวกันไฟ หรือรั้วป้องกันสัตว์เลื้อยงมากที่สุด ร้อยละ 100 และรองลงมา คือ จัดอบรมเกษตรกรและผู้สนใจอาชีพปลูกสร้างสวนป่า ร้อยละ 20

ท่านได้ให้การสนับสนุน/แนะนำเรื่องการจัดหากกล้าไม้แก่เกษตรกรอย่างไร พบว่า แนะนำแหล่งกล้าไม้จากแหล่งอื่นๆ ให้ร้อยละ 100

ระยะเวลาในการตรวจสอบ/ติดตามผล ได้กำหนดไม้แน่นอนในแต่ละปีหรือไม่ พบว่า กำหนดอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง มากที่สุด ร้อยละ 100

ท่านตรวจสอบ/ติดตามผล การดำเนินงานของเกษตรกรโดยวิธีใดบ้าง พบว่า ถ่ายรูปและตรวจสอบพื้นที่และจำนวนต้นไม้โดยละเอียดมากที่สุด ร้อยละ 100 รองลงมา คือ โดยการสัมภาษณ์ ร้อยละ 20

3.2 แนวทางการพัฒนาโครงการตามความคิดเห็นของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

ตารางที่ 4.9 แนวทางการพัฒนาโครงการส่งเสริมการปลูกไม้เศรษฐกิจ ด้านเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมการปลูกไม้เศรษฐกิจ ตามความคิดเห็นของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมการปลูกไม้เศรษฐกิจ จำนวน 26 คน

ด้านเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมการปลูกไม้เศรษฐกิจ	จำนวน	ร้อยละ
1. เหตุผลที่ท่านเข้าร่วมโครงการนี้เพราะเหตุใด		
(1) มองเห็นประโยชน์ทางเศรษฐกิจเป็นตัวเงิน	1	3.85
(2) อยากมีไม้ใช้สอยและปลูกสร้างบ้านในอนาคต	1	3.85
(3) อยากให้มีพื้นที่ป่าชุมชนเพิ่มขึ้น	1	3.85
(4) เห็นประโยชน์จากเงินสนับสนุน 3,000 บาท/ไร่	1	3.85
(5) มีที่ดินแต่ไม่ได้ใช้ประโยชน์/มีที่ดินเพียงพอ	1	3.85
(6) เห็นว่าการปลูกป่าใช้แรงงานน้อยกว่าการปลูกพืชอื่น	1	3.85
(7) เจ้าหน้าที่รัฐชักชวน	-	-
(8) ญาติพี่น้องเพื่อนบ้านชักชวน	-	-
(9) ปลูกเพราะอยากสร้างป่าให้ลูกหลานไว้ใช้ในอนาคต	26	100
(10) ไม่รู้ว่าจะปลูกอะไรดี	-	-
2. พันธุ์ไม้ที่ปลูกตามโครงการ		
(1) สัก	18	69.23
(2) ประดู่ป่า	10	38.46
(3) มะค่าโมง	6	23.08
(4) สะเดา	4	15.38
(5) สะเดาเทียม	1	3.85
(6) ยางนา	2	7.69
(7) ตะเคียนทอง	5	19.23
(8) สนประดิพัทธ์	2	7.69
(9) ยูคาลิปตัส	4	15.38
(10) อื่นๆ	2	7.69

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

ด้านเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมการปลูกไม้เศรษฐกิจ	จำนวน	ร้อยละ
3. เหตุผลที่ปลูกพันธุ์ไม้เหล่านั้น		
(1) เจ้าหน้าที่แนะนำ	1	3.85
(2) เป็นไม้ที่ใช้ประโยชน์ได้ดี	24	92.31
(3) เป็นไม้ที่เคยขึ้นในพื้นที่	-	-
(4) มีแหล่งกล้าจำหน่าย	-	-
(5) ปลูกแล้วขายได้ มีราคา	3	11.54
(6) อื่น ๆ	-	-
4. การอนุรักษ์ต้นไม้ในโครงการ		
(1) ไถพรวนดิน	1	3.85
(2) ทำแนวกันไฟ	24	92.31
(3) กำจัดวัชพืช/ดายหญ้า	26	100
(4) ใส่ปุ๋ย	4	15.38
(5) จัดทำรั้วป้องกันสัตว์เลื้อยคลานไม่ให้เข้าไปทำลายต้นไม้	-	-
(6) ตัดแต่งกิ่ง	24	92.31
(7) อื่น ๆ	-	-
5. ผู้ดูแลรักษาต้นไม้ในโครงการ		
(1) ดูแลเองโดยใช้แรงงานในครอบครัว	23	88.46
(2) จ้างแรงงานรับจ้างดูแล	3	11.54
6. การใช้ประโยชน์พื้นที่ก่อนนำมาใช้ปลูกป่า		
(1) ทิ้งไว้ว่างเปล่า	-	-
(2) ปลูกข้าว	-	-
(3) เป็นพื้นที่ป่าธรรมชาติ	-	-
(4) ปลูกพืชไร่	26	100
(5) ปลูกพืชผัก	-	-
(6) อื่น ๆ ระบุ....	-	-

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

ด้านเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมการปลูกไม้เศรษฐกิจ	จำนวน	ร้อยละ
7. การรอดตายของต้นไม้ที่ปลูกภายในช่วง 3 ปี		
(1) อยู่รอดแน่นอน	26	100
(2) คิดว่าน่าจะอยู่รอด	-	-
(3) คิดว่าไม่น่าจะรอด	-	-
(4) คิดว่าไม่รอดแน่นอน	-	-
8. ความคิดเห็นต่อโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ		
(1) ดี	26	100
(2) ไม่ดี	-	-
(3) ไม่ทราบ	-	-
9. ประโยชน์ที่เกิดจากโครงการ		
(1) สร้างรายได้แก่ครอบครัว	3	11.54
(2) มีไม้ใช้สอยเอาไว้ใช้เอง	24	92.31
(3) เพิ่มพื้นที่ป่า	15	57.69
(4) มีเงินสนับสนุน	10	38.46
10. ความไม่เหมาะสมของโครงการ		
(1) ใช้เวลานานเกินไปกว่าจะให้ผลตอบแทน	21	80.77
(2) รัฐให้เงินสนับสนุนน้อยเกินไป	10	38.46
(3) เมื่อปลูกป่าแล้วทำให้ไม่มีที่ดินปลูกพืชอื่น	15	57.69
(4) ไม่คุ้มค่ากับเวลาที่เสียไป	12	45.15

จากตารางที่ 4.9 แนวทางการพัฒนาโครงการส่งเสริมการปลูกไม้เศรษฐกิจ ด้านเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการส่งเสริมการปลูกไม้เศรษฐกิจ ปราบกฏผลของการศึกษา ดังนี้

ท่านเข้าร่วมโครงการนี้เพราะเหตุใด พบว่า เกษตรกรเข้าร่วมโครงการนี้เพราะอยากสร้างป่าให้ลูกหลานไว้ใช้ในอนาคตมากที่สุด ร้อยละ 100 รองลงมาคือ มองเห็นประโยชน์ทางเศรษฐกิจเป็นตัวเงิน อยากมีไม้ใช้สอยและปลูกสร้างบ้านในอนาคต อยากให้มีพื้นที่ป่าชุมชนเพิ่มขึ้น เห็นประโยชน์จากเงินสนับสนุน 3,000 บาท/ไร่ มีที่ดินแต่ไม่ได้ใช้ประโยชน์/มีที่ดินเพียงพอ เห็นว่าการปลูกป่าใช้แรงงานน้อยกว่าการปลูกพืชอื่น ร้อยละ 20

พันธุ์ไม้ที่ปลูกอะไรบ้าง พบว่า ต้นสักมากที่สุด ร้อยละ 69.23 รองลงมาคือ ประดู่ป่า ร้อยละ 38.46 และน้อยที่สุด คือ สะเดาเทียม ร้อยละ 3.85

เหตุผลที่ปลูกพันธุ์ไม้เหล่านั้น พบว่า เป็นไม้ที่ใช้ประโยชน์ได้ดี มากที่สุด ร้อยละ 92.31 รองลงมา คือ เจ้าหน้าที่แนะนำ ร้อยละ 3.85

เกษตรกรได้ดูรักษาต้นไม้ในโครงการ พบว่า กำจัดวัชพืช/คายหญ้ามากที่สุด ร้อยละ 100 รองลงมา คือ ทำแนวกันไฟ และจัดแต่งกิ่ง ร้อยละ 92.31 และน้อยที่สุด คือ ไถพรวนดิน ร้อยละ 3.85

ใครเป็นผู้ดูแลรักษาต้นไม้ในโครงการ พบว่า เกษตรกรดูแลเองโดยใช้แรงงานในครอบครัว มากที่สุด ร้อยละ 88.46 รองลงมา คือ จ้างแรงงานรับจ้างดูแล ร้อยละ 11.54

พื้นที่ที่ใช้ปลูกป่านั้นเดิมท่านใช้ทำอะไรมาก่อน พบว่า ปลูกพืชไร่ ร้อยละ 100

ท่านคิดว่า ภายในช่วง 3 ปี ต้นไม้ที่ปลูกจะต้องอยู่รอดหรือไม่อย่างไร พบว่า อยู่รอดแน่นอน ร้อยละ 100

ท่านคิดว่าโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจเป็นอย่างไร พบว่า เกษตรกรคิดว่าเป็นโครงการที่ดี ร้อยละ 100

สาเหตุที่เกษตรกรคิดว่าโครงการนี้ดี คืออะไร พบว่า มีไม้ใช้สอยเอาไว้ใช้เองมากที่สุด ร้อยละ 92.31 รองลงมาคือ เพิ่มพื้นที่ป่า และมีเงินสนับสนุน ร้อยละ 57.69 และน้อยที่สุดคือ สร้างรายได้แก่ครอบครัว ร้อยละ 11.54

สาเหตุที่เกษตรกรคิดว่าโครงการนี้ไม่ดี พบว่า ใช้เวลานานเกินไปกว่าจะให้ผลตอบแทนมากที่สุด 80.77 รองลงมา คือ เมื่อปลูกป่าแล้วทำให้ไม่มีที่ดินปลูกพืชอื่น ร้อยละ 57.69 และน้อยที่สุดคือ รัฐให้เงินสนับสนุนน้อยเกินไป ร้อยละ 38.46

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ และสังเคราะห์แนวทางการพัฒนาโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ

4.1 วิเคราะห์แนวทางการพัฒนาด้วย SWOT

4.1.1 จุดแข็ง

1) ปัจจัยด้านนโยบายการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ

(1) การเพิ่มพื้นที่สีเขียว
(2) กรรมสิทธิ์ไม้ที่ปลูกเป็นของเกษตรกร เมื่อมีการปลูกต้นไม้ตามโครงการแล้ว เมื่อต้นไม้โตก็เป็นกรรมสิทธิ์ของเกษตรกรที่จะนำมาใช้ประโยชน์

(3) รัฐจ่ายเงินสนับสนุนเป็นการให้เปล่า รัฐจ่ายเงินสนับสนุน ไร่ละ 3,000 บาท ซึ่งเป็นการให้เปล่า

2) ปัจจัยด้านเจ้าหน้าที่ส่งเสริมป่าไม้

- (1) การประชาสัมพันธ์เผยแพร่โครงการ
- (2) เจ้าหน้าที่ส่งเสริมป่าไม้มีความรู้ความเข้าใจในหลักเกณฑ์ ระเบียบ และวิธีการของโครงการส่งเสริมไม้เศรษฐกิจ
- (3) เจ้าหน้าที่ส่งเสริมป่าไม้มีความรู้ในหลักวิชาการเกี่ยวกับการปลูกไม้เศรษฐกิจ
- (4) การตรวจติดตามผลการดำเนินโครงการส่งเสริมการปลูกไม้เศรษฐกิจสม่ำเสมอ

3) ปัจจัยด้านเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการ

- (1) เจตคติของเกษตรกรต่อโครงการส่งเสริมการปลูกไม้เศรษฐกิจ เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมการปลูกไม้เศรษฐกิจมีความตั้งใจอย่างแท้จริงที่จะปลูกป่า โดยเล็งเห็นว่าการปลูกป่าเป็นการปลูกไว้ให้ลูกหลานไว้ใช้ในอนาคต เป็นการเพิ่มพื้นที่ป่าให้ประเทศ และเป็นการเพิ่มพื้นที่สีเขียว
- (2) เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจในหลักเกณฑ์ ระเบียบและวิธีการของโครงการส่งเสริมการปลูกไม้เศรษฐกิจ
- (3) เกษตรกรมีความรู้ในหลักวิชาการเกี่ยวกับการปลูกไม้เศรษฐกิจ
- (4) เกษตรกรมีการดูแลเอาใจใส่สวนป่าในโครงการส่งเสริมการปลูกไม้เศรษฐกิจอย่างสม่ำเสมอ

4.1.2 จุดอ่อน

1) ปัจจัยด้านนโยบายการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ

- (1) ชนิดพันธุ์ไม้ที่ปลูกไม่เหมาะสมกับพื้นที่ ควรเลือกชนิดพันธุ์ไม้ให้เหมาะสมกับพื้นที่ ซึ่งในโครงการส่งเสริมการปลูกไม้เศรษฐกิจชนิดไม้ที่ส่งเสริมให้ปลูกในระยะแรกเป็น ไม้สัก เป็นส่วนใหญ่ ซึ่งไม้สักเป็นไม้ที่เจริญเติบโตได้ดีในภาคเหนือของประเทศ แต่จังหวัดชลบุรีอยู่ในภาคตะวันออกซึ่งไม่เหมาะกับการปลูกไม้สัก เพราะจะทำให้ไม้สักเจริญเติบโตช้า แคร่ แกร่น หยุตการเจริญเติบโต
- (2) หลักเกณฑ์ ระเบียบและวิธีการของโครงการส่งเสริมการปลูกไม้เศรษฐกิจมีความซับซ้อน ยุ่งยาก ยากแก่การทำความเข้าใจและนำไปปฏิบัติ
- (3) เงินสนับสนุนน้อยเกินไป
- (4) ขั้นตอนในการเบิกจ่ายเงินสนับสนุนยุ่งยาก ซับซ้อน

2) ปัจจัยด้านเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการปลูกไม้

(1) เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการปลูกไม้บางคนขาดความรู้ความเข้าใจในหลักเกณฑ์ ระเบียบและวิธีการ ของโครงการส่งเสริมการปลูกไม้เศรษฐกิจ จึงนำไปสู่การปฏิบัติที่ไม่ถูกต้อง ทำให้เกิดความซับซ้อน ยุ่งยาก และเบื้อหนายในการปฏิบัติงาน

(2) เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการปลูกไม้บางคนขาดความรู้เกี่ยวกับหลักวิชาการในการปลูกไม้เศรษฐกิจ

(3) เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการปลูกไม้ขาดการให้ความรู้และคำแนะนำเกี่ยวกับพื้นที่ที่จะเข้าร่วมโครงการ ซึ่งเกษตรกรบางรายนำพื้นที่ทำกินทั้งหมดเข้าร่วมโครงการ ทำให้ระหว่างที่รอต้นไม้โต ไม่มีรายได้ที่จะนำมาใช้จ่าย จึงก่อให้เกิดการยกเลิกโครงการ

(4) การตรวจสอบติดตามไม่เป็นระบบเท่าที่ควร ทำให้เกษตรกรบางรายที่เข้าร่วมโครงการแล้วไม่สนใจไม่เอาใจใส่ดูแลบำรุงรักษาต้นไม้ที่ปลูก

3) ปัจจัยด้านเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการ

(1) เกษตรกรไม่มีความตั้งใจที่จะปลูกต้นไม้อย่างแท้จริง เห็นแก่ประโยชน์ในตัวเองที่รัฐสนับสนุน

(2) เกษตรกรบางคนขาดความรู้ความเข้าใจในหลักเกณฑ์ ระเบียบและวิธีการของโครงการส่งเสริมการปลูกไม้เศรษฐกิจ

(3) เกษตรกรบางคนขาดความรู้ในหลักวิชาการเกี่ยวกับการปลูกไม้เศรษฐกิจ ทำให้เกษตรกรบางรายปลูกต้นไม้ไม่ได้ผลเท่าที่ควร จึงนำไปสู่การยกเลิกโครงการ เพื่อที่จะปลูกพืชชนิดใหม่ที่ได้ผลผลิตดีกว่า

(4) เกษตรกรบางคนขาดการดูแล บำรุงรักษาต้นไม้ที่ปลูกไว้ ทำให้ต้นไม้ตายหรือไม่ได้ผลเท่าที่ควร จึงนำไปสู่การยกเลิกโครงการ

4.1.3 โอกาส

1) นโยบายของรัฐบาล รัฐบาลมีการสนับสนุนงบประมาณในการปลูกสร้างสวนป่า

2) กฎหมาย (พระราชบัญญัติสวนป่า พ.ศ. 2535) ผู้ขึ้นทะเบียนที่ดินสวนป่าตามกฎหมายได้รับการอนุญาตให้ตัดฟันไม้เพื่อใช้ประโยชน์จากสวนป่าได้

3) ภาคเอกชน มีตลาดรองรับผลผลิตจากไม้ในสวนป่าเพื่อใช้ประโยชน์ของเอกชน

4.1.4 อุปสรรค

1) รัฐบาลขาดความต่อเนื่องในการส่งเสริมการปลูกไม้เศรษฐกิจ

- 2) เงินสนับสนุนไม่เพียงพอต่อการดำเนินกิจกรรมตามโครงการส่งเสริมการปลูกไม้เศรษฐกิจ เงินที่ให้เกษตรกรไร่ละ 3,000 บาท น้อยเกินไปสำหรับปัจจุบัน
- 3) แรงจูงใจในการปลูกป่าลดลง เนื่องจากนำพื้นที่ไปทำการเกษตรอื่น ให้ผลประโยชน์ตอบแทนสูงกว่า เช่น ทำไร่อ้อย ทำสวนยางพารา ทำสวนปาล์ม น้ำมัน เป็นต้น
- 4) เอกชนให้แรงจูงใจในการปลูกป่าสูงกว่า ทั้งในด้านค่าตอบแทน แหล่งทุน แหล่งกล้าไม้สูงกว่าภาครัฐ เช่น กรณีของการปลูกต้นกระชาย ปลูกต้นกฤษณา เป็นต้น
- 5) ใช้ประโยชน์จากไม้ที่ปลูกไม่ได้ เนื่องจากการขออนุญาตตัดไม้มีขั้นตอนการดำเนินการยุ่งยาก ซับซ้อน เช่น ไม้สัก
- 6) ขาดการทำการตลาด หรือขาดตลาดรองรับของไม้ในอนาคต
- 7) มีช่องว่างระหว่างเจ้าหน้าที่ส่งเสริมป่าไม้กับเกษตรกร ทั้งเรื่องข้อมูลการประชาสัมพันธ์ แหล่งความรู้ รวมถึงจำนวนเจ้าหน้าที่ส่งเสริมป่าไม้ที่ไม่เพียงพอ

4.2 สังเคราะห์แนวทางการพัฒนาด้วย TOWS matrix

จากข้อมูล ปัจจัย สิ่งแวดล้อมภายในของโครงการ อันได้แก่ จุดแข็ง และจุดอ่อน รวมทั้งปัจจัยสิ่งแวดล้อมภายนอกของโครงการ อันได้แก่ โอกาส และอุปสรรค ได้นำมาสรุปเสนอไว้ในตารางที่ 4.10 ซึ่งจากการใช้ TOWS matrix มาใช้ในการสังเคราะห์ปัจจัยสิ่งแวดล้อม ดังกล่าวสามารถนำไปสู่กลยุทธ์ในการพัฒนาโครงการ ดังได้แสดงไว้ในตารางที่ 4.11

ตารางที่ 4.10 สรุปปัจจัยแวดล้อมภายในและภายนอกของโครงการ

ปัจจัยแวดล้อมภายใน	
จุดแข็ง	จุดอ่อน
ปัจจัยด้านนโยบายส่งเสริมการปลูกไม้เศรษฐกิจ	ปัจจัยด้านนโยบายส่งเสริมการปลูกไม้เศรษฐกิจ
1. การเพิ่มพื้นที่สีเขียว	1. ชนิดพันธุ์ไม้ที่ปลูกไม่เหมาะสมกับพื้นที่
2. กรรมสิทธิ์ไม่เป็นของเกษตรกร	2. หลักเกณฑ์ ระเบียบและวิธีการของโครงการส่งเสริมการปลูกไม้เศรษฐกิจมีความซับซ้อน ยุ่งยาก
3. เงินสนับสนุนให้เปล่า	3. เงินสนับสนุนน้อยเกินไป
	4. ขั้นตอนในการเบิกจ่ายเงินสนับสนุนยุ่งยาก ซับซ้อน

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

ปัจจัยแวดล้อมภายใน	
จุดแข็ง	จุดอ่อน
ปัจจัยเจ้าหน้าที่ส่งเสริมป่าไม้	ปัจจัยเจ้าหน้าที่ส่งเสริมป่าไม้
<ol style="list-style-type: none"> 1. การประชาสัมพันธ์เผยแพร่โครงการ 2. เจ้าหน้าที่ส่งเสริมป่าไม้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ ระเบียบและวิธีการ ของโครงการส่งเสริมการปลูกไม้เศรษฐกิจ 3. เจ้าหน้าที่ส่งเสริมป่าไม้มีความรู้ในหลักวิชาการเกี่ยวกับการปลูกไม้เศรษฐกิจ 4. การตรวจติดตามผลการดำเนิน โครงการส่งเสริมการปลูกไม้เศรษฐกิจสม่ำเสมอ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. เจ้าหน้าที่บางคนขาดความรู้ความเข้าใจ ในหลักเกณฑ์ ระเบียบและวิธีการของ โครงการส่งเสริมการปลูกไม้เศรษฐกิจ 2. เจ้าหน้าที่บางคนขาดความรู้เกี่ยวกับหลัก วิชาการในการปลูกไม้เศรษฐกิจ 3. เจ้าหน้าที่ส่งเสริมป่าไม้ขาดการให้ ความรู้และคำแนะนำเกี่ยวกับพื้นที่ที่จะ เข้าร่วมโครงการ 4. การตรวจสอบติดตามไม่เป็นระบบ เท่าที่ควร
ปัจจัยเกษตรกรที่เข้าร่วม โครงการฯ	ปัจจัยเกษตรกรที่เข้าร่วม โครงการฯ
<ol style="list-style-type: none"> 1. เจตคติของเกษตรกรต่อโครงการส่งเสริม การปลูกไม้เศรษฐกิจ 2. เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจใน หลักเกณฑ์ ระเบียบและวิธีการของ โครงการส่งเสริมการปลูกไม้เศรษฐกิจ 3. เกษตรกรมีความรู้ในหลักวิชาการ เกี่ยวกับการปลูกไม้เศรษฐกิจ 4. เกษตรกรมีการดูแลเอาใจใส่สวนป่าใน โครงการส่งเสริมการปลูกไม้เศรษฐกิจ อย่างสม่ำเสมอ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. เกษตรกรไม่มีความตั้งใจที่จะปลูกต้นไม้ อย่างแท้จริง 2. เกษตรกรบางคนขาดความรู้ความเข้าใจ ในหลักเกณฑ์ ระเบียบและวิธีการของ โครงการส่งเสริมการปลูกไม้เศรษฐกิจ 3. เกษตรกรบางคนขาดความรู้ในหลัก วิชาการเกี่ยวกับการปลูกไม้เศรษฐกิจ 4. เกษตรกรบางคนขาดการดูแล บำรุงรักษา ต้นไม้ที่ปลูกไว้

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

ปัจจัยแวดล้อมภายนอก	
โอกาส	อุปสรรค
<ol style="list-style-type: none"> 1. นโยบายของรัฐบาล ควรให้ความสำคัญของโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจอย่างชัดเจนและต่อเนื่อง 2. กฎหมาย (พระราชบัญญัติสวนป่า พ.ศ. 2535) มีหลักเกณฑ์ ข้อกฎหมาย ระเบียบปฏิบัติรองรับ โครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ 3. ภาคเอกชน สร้างแรงจูงใจ เปิดโอกาสในการเข้าร่วมโครงการของภาคเอกชน โดยการแก้ไข ปรับปรุง กฎระเบียบ ข้อบังคับ และเงื่อนไขต่างๆ ที่กำหนดไว้ เช่น เรื่องขนาดและจำนวนพื้นที่ ซึ่งมีความพร้อมในด้านต้นทุนและศักยภาพในการบริหารจัดการ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. รัฐบาลขาดความต่อเนื่องในการส่งเสริมการปลูกไม้เศรษฐกิจ 2. เงินสนับสนุนไม่เพียงพอต่อการดำเนินกิจกรรมตาม โครงการส่งเสริมการปลูกไม้เศรษฐกิจ 3. แรงจูงใจในการปลูกป่าลดลง 4. เอกชนให้แรงจูงใจในการปลูกป่าสูงกว่า 5. ใช้ประโยชน์จากไม้ที่ปลูกไม่ได้ 6. ขาดการทำการตลาด 7. มีช่องว่างระหว่างเจ้าหน้าที่ส่งเสริมป่าไม้กับเกษตรกร

ตารางที่ 4.11 การวิเคราะห์ TOWS matrix ของโครงการ

กลยุทธ์ เชิงรุก	กลยุทธ์ เชิงแก้ไข
<ol style="list-style-type: none"> 1. ให้ทุกภาคส่วนตระหนักถึงความสำคัญของการเพิ่มพื้นที่สีเขียว 2. ปรับปรุงพระราชบัญญัติสวนป่าให้มีความสอดคล้องกับโครงการส่งเสริมการปลูกไม้เศรษฐกิจ และปัจจุบัน 3. การพัฒนาเจ้าหน้าที่ส่งเสริมป่าไม้ให้ประสิทธิภาพ 4. การพัฒนาเกษตรกรให้มีคุณภาพ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. กำหนดชนิดไม้ในโครงการให้เหมาะสมกับพื้นที่ที่จะปลูก 2. การพัฒนาระบบการบริหารโครงการไม่ให้ซับซ้อน ยุ่งยาก และลดขั้นตอนการทำงาน 3. ลดขั้นตอนในการเบิกจ่ายเงินสนับสนุนโครงการ 4. ให้ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการทำตลาด ตลอดจนการหาแหล่งเงินทุน

ตารางที่ 4.11 (ต่อ)

กลยุทธ์เชิงป้องกัน	กลยุทธ์เชิงรับ
1. ปลูกจิตสำนึกให้หวงแหนผืนป่าและปลูกป่าเพื่อเพิ่มพื้นที่สีเขียว	1. สร้างความต่อเนื่องของนโยบายส่งเสริมการปลูกไม้เศรษฐกิจ
2. เพิ่มเงินสนับสนุนให้มีความเพียงพอต่อการดำเนินกิจกรรมตามโครงการ	2. สนับสนุนการเพาะพันธุ์ไม้ที่ปลูกที่เหมาะสมกับพื้นที่
3. วิจัยโครงการปลูกป่าของภาคเอกชน	3. เพิ่มแรงจูงใจในการปลูกไม้เศรษฐกิจ
	4. ให้ความรู้เกี่ยวกับการนำไม้มาใช้ประโยชน์
	5. ลดช่องว่างระหว่างเจ้าหน้าที่ส่งเสริมป่าไม้กับเกษตรกร

จากตารางที่ 4.11 การสังเคราะห์ด้วย TOWS Matrix ของโครงการส่งเสริมการปลูกไม้เศรษฐกิจ ในจังหวัดชลบุรี ได้แนวทางในการพัฒนาโครงการ 4 กลยุทธ์ ดังนี้

4.2.1 กลยุทธ์เชิงรุก (SO Strategy) ได้มาจากการนำข้อมูลการประเมินสภาพแวดล้อมที่เป็นจุดแข็งและโอกาสมาพิจารณาร่วมกัน พบว่า ได้แนวทางในการพัฒนาโครงการ ดังนี้

1) ให้ทุกภาคส่วนตระหนักถึงความสำคัญของการเพิ่มพื้นที่สีเขียว ปัจจุบันภาวะโลกร้อนเป็นประเด็นที่สำคัญที่ทุกภาคส่วนจะต้องตระหนักถึงความสำคัญ และร่วมมือกันแก้ไขปัญหา

2) ปรับปรุงพระราชบัญญัติสวนป่าให้มีความสอดคล้องกับโครงการส่งเสริมการปลูกไม้เศรษฐกิจ และปัจจุบัน ปัจจุบันไม้สัก ไม้ยางนา ถ้าจะขออนุญาตตัดนำไปใช้ประโยชน์ได้ ต้องขึ้นทะเบียนสวนป่าก่อน แต่การขึ้นทะเบียนสวนป่าตาม พระราชบัญญัติสวนป่า พ.ศ. 2535 ให้ที่ดินที่สามารถขึ้นทะเบียนสวนป่าไม้ คือ โฉนดที่ดิน นส. 3 และ ส.ป.ก. เท่านั้น

3) การพัฒนาเจ้าหน้าที่ส่งเสริมป่าไม้ให้มีประสิทธิภาพ โดยการจัดฝึกอบรมเป็นการเตรียมความพร้อมให้เจ้าหน้าที่และเพิ่มความมั่นใจในการปฏิบัติงานในประเด็นที่สำคัญ ได้แก่

(1) ความรู้ความเข้าใจในหลักเกณฑ์ ระเบียบและวิธีการของโครงการส่งเสริมไม้เศรษฐกิจ

(2) ความรู้ในหลักวิชาการเกี่ยวกับการปลูกไม้เศรษฐกิจ

(3) กฎหมายป่าไม้

(4) การบริหารจัดการสวนป่า

4) การพัฒนาเกษตรกรให้มีคุณภาพ เมื่อรับเกษตรกรเข้าร่วมโครงการส่งเสริมการปลูกไม้เศรษฐกิจ ควรจัดให้มีการฝึกอบรม เป็นการเตรียมความพร้อมให้เกษตรกรก่อนที่จะดำเนินงานตามโครงการส่งเสริมการปลูกไม้เศรษฐกิจ

- (1) ความรู้ความเข้าใจในหลักเกณฑ์ ระเบียบและวิธีการของโครงการส่งเสริมไม้เศรษฐกิจ
- (2) ความรู้ในหลักวิชาการเกี่ยวกับการปลูกไม้เศรษฐกิจ
- (3) กฎหมายป่าไม้
- (4) การบริหารจัดการสวนป่า

4.2.2 กลยุทธ์เชิงป้องกัน (ST Strategy) ได้มาจากการนำข้อมูลการประเมินสภาพแวดล้อมที่เป็นจุดแข็งและอุปสรรคมาพิจารณาร่วมกัน พบว่า ได้แนวทางในการพัฒนาโครงการ ดังนี้

- 1) ปลูกจิตสำนึกให้หวงแหนผืนป่าและปลูกป่าเพื่อเพิ่มพื้นที่สีเขียว
- 2) เพิ่มเงินสนับสนุนให้มีความเพียงพอต่อการดำเนินกิจกรรมตามโครงการ เพื่อเป็นการกระตุ้นให้เกษตรกรมาเข้าร่วมโครงการ
- 3) วิจัยโครงการปลูกป่าของภาคเอกชน เพื่อเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันกับภาคเอกชน

4.2.3 กลยุทธ์เชิงแก้ไข (WO Strategy) ได้มาจากการนำข้อมูลการประเมินสภาพแวดล้อมที่เป็นจุดอ่อนและโอกาสมาพิจารณาร่วมกัน พบว่า ได้แนวทางในการพัฒนาโครงการ ดังนี้

- 1) กำหนดชนิดไม้ในโครงการให้เหมาะสมกับพื้นที่ที่จะปลูก จะทำให้การปลูกต้นไม้ได้ผล
- 2) การพัฒนาระบบการบริหารโครงการไม่ให้ซับซ้อน ยุ่งยาก และลดขั้นตอนการทำงาน เพื่อให้ง่ายต่อการดำเนินโครงการ
- 3) ลดขั้นตอนในการเบิกจ่ายเงินสนับสนุนโครงการ
- 4) ให้ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการทำการตลาด ตลอดจนการหาแหล่งเงินทุน

4.2.4 กลยุทธ์เชิงรับ (WT Strategy) ได้มาจากการนำข้อมูลการประเมินสภาพแวดล้อมที่เป็นจุดอ่อนและอุปสรรคมาพิจารณาร่วมกัน พบว่า ได้แนวทางในการพัฒนาโครงการ ดังนี้

- 1) สร้างความต่อเนื่องของนโยบายส่งเสริมการปลูกไม้เศรษฐกิจ
- 2) สนับสนุนการเพาะพันธุ์ไม้ที่ปลูกที่เหมาะสมกับพื้นที่

- 3) เพิ่มแรงจูงใจในการปลูกไม้เศรษฐกิจ เช่น การเพิ่มเงินสนับสนุนการประกันราคาไม้
- 4) ให้ความรู้เกี่ยวกับการนำไม้มาใช้ประโยชน์ เช่น การเพิ่มมูลค่าไม้ การเพิ่มผลิตรวมจากไม้
- 5) ลดช่องว่างระหว่างเจ้าหน้าที่ส่งเสริมป่าไม้กับเกษตรกร โดยจัดให้เจ้าหน้าที่และเกษตรกรได้จัดกิจกรรมร่วมกัน

